

Naturerhverv.dk

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og FiskeriDen Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

Tættere på dansk erhvervsliv

Jyllands-Postens ambition er at bringe sine læsere endnu tættere på dansk erhvervsliv.

I samarbejde med Dansk Aktie Analyse beskriver Erhverv & Økonomi tirsdag og onsdag de faktorer og tendenser, som er afgørende for, hvem der bliver morgendagens vindere.

I denne uge:
Oplevelsesøkonomi

Jyllands-Posten

Landmænd tabte 8 mia. kr. på finansmarkederne

FINANSIERING: Danske landmænd har siden 2008 realiseret kurstab på næsten 8 mia. kr. Størstedelen af pengene er tabt på valutalån og renteswaps.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jp.dk

Danske landmænd har tabt 7,8 mia. kr. på finansmarkederne de seneste seks år. Størstedelen af pengene er tabt på valutalån og fastrenteswaps, og for den gennemsnitlige heltidsbedrift løber de realiserede kurstab op i 648.000 kr.

Det fremgår af beregninger, som Morgenavisen Jyllands-Posten har foretaget på baggrund af regnskabsdata fra Videncentret for Landbrug. Det er ikke regnskabs-teknisk muligt at belyse præcist, hvordan kurstabene fordeler sig på forskellige typer af aktiver. Det er dog velkendt, at størstedelen af tabene skyldes fastrenteswaps samt valutalån i især schweizerfranc.

»Valutalånene har haft karakter af ren spekulation, hvor landmændene for at få adgang til en lavere rente har påtaget sig en kursrisiko ved at optage lånene i eksempelvis schweizerfranc. De mange fastrenteswaps, som også er lukket med kurstab, kan til gengæld ikke kaldes spekulative, da de er indgået i et forsøg på at afdække en renterisiko,« vurderer erhvervs-økonomisk chef Klaus Kaiser, Videncentret for Landbrug.

Oprydning nær afslutning

Landmændenes tab kulminerede i 2008 og 2010, hvor heltidsbedrifterne i gennemsnit tabte henholdsvis 297.000 kr. og 187.000 kr. Den positive nyhed er, at landmændenes 2013-regnskaber kun udviser realiserede kurstab på i gennemsnit 40.000 kr.

»Oprydningen er næsten afsluttet. Stort set alle lån i schweizerfranc er lukket ned,

LANDBRUG

Kurstab

Der er omtrent 12.000 heltidsbedrifter i Danmark, og for hele perioden 2008-2013 har de i gennemsnit realiseret kurstab på 648.000 kr. på gæld og finansaktiver.

Størrelsen af kurstabet skal ses i lyset af, at den gennemsnitlige heltidsbedrift i årene 2008-2013 har haft et samlet driftsoverskud på 1,3 mio. kr.

For heltidsbedrifterne er der i alt realiseret kurstab på 7,8 mia. kr. Kurstabene kulminerede med 3,6 mia. kr. i 2008 og 2,2 mia. kr. i 2010 og var i 2013 faldet til 0,5 mia. kr.

Landmændenes kurstab kulminerede i 2008 og 2010, hvor heltidsbedrifterne i gennemsnit tabte henholdsvis 297.000 kr. og 187.000 kr. Foto: Martin Lehmann/Polfoto

og der er kun et begrænset antal fastrenteswaps tilbage. Derfor venter vi, at erhvervets kurstab eller gevinster de kommende år vil være meget beskedne,« siger Klaus Kaiser.

Lånene i schweizerfranc var især populære blandt landmændene frem til 2008. Kursen på schweizerfranc havde på det tidspunkt været stabil gennem en længere år-række, og renten i Schweiz var væsentligt lavere end i Danmark. For at få adgang til

den lave rente optog landmændene lån i schweizerfranc og investerede i nogle tilfælde pengene i aktier eller landbrugsjord, som i den periode blev handlet til meget høje priser. Da finanskrisen brød ud, styrtede aktiekursen og jordpriser, mens kursen på schweizerfranc tordnede i vejret. Dermed faldt værdien af gårdene, mens gælden steg, fordi lånene var optaget i franc.

Ingen forstod risikoen

Mange landmænd lånte i schweizerfranc, da kursen var omkring 460. I sommeren 2011 toppede kursen på schweizerfranc i over 700, og hele vejen op mod kurstoppet tvangslukkede bankerne landmændenes valutalån, fordi de ikke kunne stille sikkerhed for kurstab. Har man optaget et lån på 10 mio. kr. ved kurs 460, koster det 15 mio. kr. at slippe ud af lånet ved kurs 700.

Også de såkaldte fastrenteswaps har kostet landmændene milliardtab.

»Når vi i dag ser tilbage, må vi bare konstatere, at hverken landmændene eller deres rådgivere i bankerne og landboforeningerne til fulde forstod den kompleksitet og risiko, der er indbygget i renteswaps. De fleste er i dag lukket ned eller neutraliseret med modgående forretnin-

ger, og det har været en proces, der har kostet erhvervet dyrt,« siger Klaus Kaiser.

Frem til 2008 indgik mange landmænd aftaler om fastrenteswaps for at beskytte sig mod forventede rentestigninger. Med en fastrenteswap kunne landmændene fastlåse renten på deres variable gæld på et niveau, der var lavere end renten på et klassisk realkreditlån. Det var fordelene. Ulemperne viste sig meget hurtigt, da markedsrenterne begyndte at falde, og de mange fastrenteswaps udviklede en negativ markedsværdi. Den negative markedsværdi steg, i takt med at renterne faldt, og aftalerne blev mere og mere ufordeleagtige. Snart begyndte bankerne at tvangslukke aftalerne, fordi landmændene ikke kunne stille supplerende sikkerheder. De realiserede kurstab farvede bundlinjerne røde, mens de urealiserede tab udhulede egenkapitalerne og stavnsbandt mange landmænd.

»Efter de seneste års store kurstab er holdningen til både valutalån og diverse finansielle instrumenter blevet en hel anden i landbruget. Man er generelt blevet langt mere påpasselige og omhyggelige,« vurderer Klaus Kaiser.

Profil

RECEPTION

Djurslands Ejendomsadministration

I anledning af at Direktør LEON VETTER for nylig er fyldt 70 år, vil det glæde os at se forretningsforbindelser, kunder, venner og familie til reception, onsdag den 28. maj, kl. 13-16

Receptionen afholdes på
Kjærholmgaard
Bjergvejen 3, Hyllested
8400 Ebeltoft

